

ഇമാം അബൂഹനീഫ

1) ഇമാം അബൂഹനീഫ പറയുന്നു:

ബന്ധനയിൽ തന്നിഷ്ടക്കാർ വളരെകൂടുതലാണ്. ഞാൻ ഇരുപതിലധികം തവണ അവിടെ പോയിട്ടുണ്ട്. വിജ്ഞാനീയങ്ങളിൽ ഏറ്റവും മഹത്തരമായതാണ് വചനശാസ്ത്രവിജ്ഞാനമെന്ന ധാരണയിൽ മിക്കപ്പോഴും ഒരു വർഷമോ അതിൽ കൂടിയോ കുറഞ്ഞോ കാലം അവിടെ താമസിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. (കുർദിയുടെ മനാഖിബു അബീഹനീഫ പേജ്: 137)

2) ഞാൻ വചനശാസ്ത്രത്തിൽ തന്നെ ശ്രദ്ധവെച്ചു കഴിയുകയായിരുന്നു. അങ്ങനെ ഈ വിജ്ഞാനത്തിൽ എന്നിലേക്ക് വിരൽ ചൂണ്ടപ്പെടുന്ന പദവിയിൽ ഞാൻ എത്തി. ഞങ്ങൾ ഒരിക്കൽ ഹമ്മാദ്ബ്നുഅബീസുലൈമാന്റെ വിജ്ഞാനസദസ്സിനടുത്ത് ഇരിക്കുകയായിരുന്നു. അപ്പോൾ ഒരു സ്ത്രീ എന്നെ സമീപിച്ച് ഇങ്ങനെ ചോദിച്ചു: ഒരു മനുഷ്യന് അടിമസ്ത്രീയായ ഒരു ഭാര്യയുണ്ട്. അവളെ വിവാഹമോചനം നടത്തുന്നത് പ്രവാചകചര്യയനുസരിച്ചാകാൻ അദ്ദേഹം ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. എങ്കിൽ എത്ര മൊഴിയാണദ്ദേഹം ചൊല്ലേണ്ടത്?

എന്നാണ് മറുപടി പറയേണ്ടത് എന്നെനിക്ക് അറിയുമായിരുന്നില്ല. ഹമ്മാദിനോട് പോയി ചോദിച്ചുനോക്കാൻ ഞാൻ അവളോട് നിർദ്ദേശിച്ചു. പിന്നീട് അവൾ തിരിച്ചു വന്ന് എന്നോട് ഇങ്ങനെ വിവരിച്ചു: അവൾ ഹമ്മാദിനോട് ചോദിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞത്രെ. ആ സ്ത്രീ ആർത്തവത്തിൽ നിന്നും സംയോഗത്തിൽനിന്നും മുക്തമായിട്ടുള്ള ശുദ്ധഘട്ടത്തിലാണ് അവളെ മൊഴിച്ചൊല്ലേണ്ടത്. പിന്നീട് അവൾക്ക് രണ്ടു മാസമുറയുണ്ടാകുന്നതുവരെ അയാൾ അവളെ സമീപിക്കരുത്. അനന്തരം അവൾ കുളിച്ചു ശുദ്ധിയായാൽ വിവാഹം കഴിക്കുന്നയാൾക്ക് അവളെ സ്വീകരിക്കുന്നത് അനുവദനീയമാണ്. അവൾ തിരിച്ചുവന്ന് എനിക്ക് ഇത് വിവരിച്ചുതന്നപ്പോൾ ഞാൻ പറഞ്ഞു: എനിക്ക് ഈ വചനശാസ്ത്രവിജ്ഞാനത്തിന്റെ (ഇൽമുൽകലാമിന്റെ) യാതൊരാവശ്യവുമില്ല. ഞാൻ എന്റെ ചെരിപ്പെടുത്തു. ഹമ്മാദിന്റെ അടുത്തു പോയി ഇരുന്നു. (താരീഖു ബഗ്ദാദ് 13/333)

3) അറുബ്ബനു ഉബൈദിനെ അല്ലാഹു ശപിക്കട്ടെ, അവൻ ജനങ്ങൾക്ക് പ്രയോജനമില്ലാത്ത വചനശാസ്ത്ര ചർച്ചകളിലേക്ക് അവർക്ക് വഴി തുറന്നിട്ടിരിക്കുന്നു. (ഹറവിയുടെ ദമ്മുൽ കലാം പേജ്: 28, 31)

ഒരാൾ അദ്ദേഹത്തോട് ഇങ്ങനെ ചോദിച്ചു: വിശ്വാസ ശാസ്ത്രത്തിൽ ആളുകൾ നൂതനമായി സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുള്ള ഗുണങ്ങൾ, സത്തകൾ എന്നിവയെ സംബന്ധിച്ചു താങ്കൾ എന്തു പറയുന്നു? അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ മറുപടി നൽകി: അതെല്ലാം തത്വ

ജ്ഞാനികളുടെ ചർച്ചകളാണ്. നീ സമരമിതരായ പൂർവികരുടെ(സലഫുകളുടെ) വഴിയും വിജ്ഞാനവും മുറുകെ പിടിക്കുക. എല്ലാ നൂതന നിർമ്മിതിയെയും നീ സൂക്ഷിക്കണം, അതെല്ലാം അനാചാരങ്ങളാണ്. (ഹറവിയുടെ ദമ്മൂൽ കലാം 194 ബി)

- 4) അബൂഹനീഫയുടെ പുത്രൻ ഹമ്മാദ് പറയുന്നു: ഒരു ദിവസം എന്റെ പിതാവ് - അല്ലാഹു അദ്ദേഹത്തോട് കരുണ ചെയ്യട്ടെ, എന്റെയടുത്തുകൂടുന്നുവെന്നു. വചനശാസ്ത്രക്കാരായ ഒരു സംഘം അപ്പോൾ എന്റെയടുത്തുണ്ടായിരുന്നു. ഞങ്ങൾ ഒരു വിഷയത്തിൽ സംവദിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. ഞങ്ങളുടെ ശബ്ദം വളരെ ഉയർന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. വീട്ടിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആഗമനം മനസ്സിലാക്കി ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുത്തേക്ക് ചെന്നു. അപ്പോൾ എന്നോട് ദേഹം ചോദിച്ചു, ഹമ്മാദേ ആരാണ് നിന്റെയടുത്തുള്ളവർ? ഞാൻ പറഞ്ഞു: ഇന്ന ഇന്ന ആളുകൾ, എന്റെയടുത്തുള്ളവരുടെയെല്ലാം പേരുകൾ പറഞ്ഞുകൊടുത്തു. അദ്ദേഹം ചോദിച്ചു: നിങ്ങൾ എന്തു വിഷയത്തിലായിരുന്നു, ഞാൻ പറഞ്ഞു ഞങ്ങൾ ഇന്നതുപോലെയുള്ള വിഷയത്തിലായിരുന്നു. അപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: ഹമ്മാദേ നീ വചനശാസ്ത്രത്തെ വെടിയുക.

അദ്ദേഹം തുടരുന്നു: പിതാവിനെ ഒരു വിതണ്ഡ വാദക്കാരനായോ, ഒരു കാര്യം കൽപിക്കുകയും പിന്നീട് അതിനെ വിരോധിക്കുകയും ചെയ്യുന്നവനായോ എനിക്ക് അനുഭവപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. ഞാൻ അദ്ദേഹത്തോട് പറഞ്ഞു: അല്ലയോ പിതാവേ നിങ്ങൾ അതെന്നോട് കൽപിച്ചതായിരുന്നല്ലോ. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: എന്റെ മോനേ ഇന്ന് ഞാൻ നിന്നോട് വിലക്കുന്നു. ഞാൻ പറഞ്ഞു: അതെന്തുകൊണ്ടാണ്? അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: വചനശാസ്ത്രത്തിലെ പല വിഷയങ്ങളിലും ഭിന്നിച്ചിട്ടുള്ളവരായി നീ കാണുന്ന ഇവരെല്ലാം ഒരേ മതത്തിലും വീക്ഷണത്തിലും നിലകൊണ്ടവരായിരുന്നു. അങ്ങനെ പിശാച് അവരിൽ ദുർബ്ബോധനം നടത്തുകയും അവർക്കിടയിൽ ശത്രുതയും ഭിന്നിപ്പും ഇട്ടുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. അതിനാൽ അവർ വേർപിരിഞ്ഞിരിക്കുകയാണ്. (മക്കിയുടെ മനാഖിബു അബീഹനീഫ, പേജ്:183, 184)

- 5) അബൂഹനീഫ അബൂയൂസൂഫിനോട് പറഞ്ഞു: മതത്തിന്റെ മൗലികാശയമെന്ന നിലയിൽ ജനങ്ങളോട് വചനശാസ്ത്രചർച്ച നടത്തുന്നത് നീ സൂക്ഷിക്കണം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവർ നിന്നെ അനുകരിക്കുന്നവരായതിനാൽ അതിലും അവർ മുഴുകിയേക്കും. (മക്കിയുടെ മനാഖിബു അബീഹനീഫ പേജ്: 373)

ഇമാം അബൂഹനീഫയുടെ വാക്കുകളിലൂടെ മതത്തിന്റെ മൗലിക സിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശ്വാസാദർശവും വചനശാസ്ത്രത്തോടും അതിന്റെ പണ്ഡിതന്മാരോടും അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന നിലപാടുമാണ് ഇവിടെ ഉദ്ധരിച്ചത്.

ഇമാം മാലിക് ബിനു അനസ്

- 1) മിസ്അബ്ബിൻ അബ്ദില്ലാ സുബൈരി പറഞ്ഞതായി ഇബ്നു അബ്ദിൽ ബർദ് ഉദ്ധരിക്കുന്നു: മാലിക്ബിൻ അനസ് പറയുമായിരുന്നു: മതത്തിലുണ്ടായ ചർച്ചകളെ ഞാൻ വെറുക്കുന്നു. ഞങ്ങളുടെ നാട്ടിലുണ്ടായിരുന്നവരെല്ലാം അതിനെ വെറുക്കുകയും വിരോധിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നതാണ്. ജഹ്മിന്റെ വീക്ഷണങ്ങളിലും വിധിവിശ്വാസനിഷേധത്തിലുമുള്ള ചർച്ചകളും അതിനു സമാനമായ എല്ലാ ചർച്ചകളും അതിന് ഉദാഹരണങ്ങളാണ്. എന്നാൽ എന്തെങ്കിലും മൊരു കർമ്മം ഉൾക്കൊള്ളുന്ന വിഷയത്തിലുള്ള സംസാരം മാത്രമേ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കാവൂ. അല്ലാഹുവിന്റെ മതത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ള ചർച്ചകളിലും അല്ലാഹുവിനെ സംബന്ധിച്ചുള്ള ചർച്ചകളിലും മൗനമവലംബിക്കുന്നതാണ് എനിക്ക് ഏറ്റവും ഇഷ്ടമുള്ളത്, കാരണം ഒരു കർമ്മവും ഉൾക്കൊള്ളാത്ത മതത്തെ സംബന്ധിച്ച ചർച്ചകളെ എന്റെ നാട്ടുകാർ വിരോധിക്കുന്നതാണ് ഞാൻ കണ്ടിട്ടുള്ളത്. (ജാമിഉബയാനിൽ ഇൽമി വഹ്ദലിഹി, പേജ്: 415)
- 2) അബ്ദില്ലാഹിബിൻ നാഫിഅ് പറഞ്ഞതായി അബൂനുഐം ഉദ്ധരിക്കുന്നു: മാലിക് പറയുന്നത് ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്: ഏതൊരാളും അല്ലാഹുവിൽ പങ്കു ചേർക്കാതെ(ശിർക്കുചെയ്യാതെ) മറ്റൊരാൾ വൻ പാപങ്ങളും ചെയ്തിരുന്നാലും, അയാൾ ഈ തന്നിഷ്ടങ്ങളെയും അനാചാരങ്ങളെയും (ചില കാര്യങ്ങളെ അദ്ദേഹം എടുത്തു പറയുകയും ചെയ്തു) അകന്നു നിൽക്കുകയാണെങ്കിൽ സ്വർഗത്തിൽ പ്രവേശിച്ചതുതന്നെ. (ഹിൽയ 6/325)
- 3) ഇസ്ഹാഖ്ബിൻ ഈസാ പറഞ്ഞതായി ഹറവി ഉദ്ധരിക്കുന്നു. മാലിക് പറഞ്ഞു: വചനശാസ്ത്രത്തിലൂടെ ആരെങ്കിലും മതത്തെ അന്വേഷിക്കുകയാണെങ്കിൽ അവൻ മതനിർമ്മത വാദിയായിത്തീരും, അപരിചിതമായ ഹദീസുകൾ തേടുന്നവൻ കള്ളം പറയും..... (ദമ്മൂൽ കലാം. പുറം:173എ)
- 4) ഇസ്ഹാഖ്ബിൻ ഈസാ പറഞ്ഞതായി ഖതീബ് ഉദ്ധരിക്കുന്നു: മതകാര്യങ്ങളിൽ തർക്കിക്കുന്നതിനെ മാലിക്ബിനു അനസ് ആക്ഷേപിക്കുന്നത് ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞിരുന്നു: ഒരാൾ മറ്റൊരാളെക്കാൾ വാക്സാമർത്ഥ്യം കാണിച്ച് നമ്മുടെയടുത്ത് വരുമ്പോൾ, ജിബ്രീൽ(അ) നബി(സ്വ)ക്ക് എത്തിച്ചുകൊടുത്തത് നാം തള്ളിക്കളയണമെന്നാണ് യദാർത്ഥത്തിൽ അയാൾ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്. (ശറഹു അസ്ഹാബിൽ ഹദീസ് പേജ്:5)
- 5) അബ്ദുറഹ്മാൻബിൻ മഹ്ദി പറഞ്ഞതായി ഹറവി വീണ്ടും ഉദ്ധരിക്കുന്നു: ഒരിക്കൽ ഞാൻ മാലികിനെ സന്ദർശിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെയടുക്കൽ ഒരാൾ ചോദ്യങ്ങൾ ചോദിച്ചു നിൽക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. അയാളോട് പറഞ്ഞത്: നീ അഹ്മദ് ബിൻ ഉബൈദിന്റെ കൂട്ടാളികളിൽ പെട്ടവനാണെന്ന് ഞാൻ കരുതുന്നു. അഹ്മദ് ബിൻ ഉബൈദിനെ അല്ലാഹു ശപിക്കട്ടെ, അദ്ദേഹമാണ് ഈ വചനശാസ്ത്ര

മെന്ന ന്യൂതനാശയം പടച്ചുണ്ടാക്കിയത്. ഈ വചനശാസ്ത്രം വിജ്ഞാനമായിരുന്നെങ്കിൽ സ്വഹാബത്തും താബിഉകളും മതനിയമങ്ങളിലും വിധികളിലും ചർച്ചകൾ നടത്തിയപ്പോലെ അതിലും ചർച്ച നടത്തുമായിരുന്നു. (ദമ്മൂൽകലാം പുറം: 173 ബി)

- 6) അൾഹുബു ഇബ്നു അബ്ദിൽ അസീസ് പറഞ്ഞതായി ഹറവി വീണ്ടും ഉദ്ധരിക്കുന്നു: മാലിക് പറഞ്ഞതായി ഞാൻ കേട്ടു: നിങ്ങൾ നൂതനാശയങ്ങളെ സൂക്ഷിക്കുക. അദ്ദേഹത്തോട് ചോദിക്കപ്പെട്ടു: ഓ അബൂഅബ്ദുല്ലാ എന്താണ് നൂതനാശയങ്ങൾ? അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: അല്ലാഹുവിന്റെ നാമങ്ങളിലും വിശേഷണങ്ങളിലും അവന്റെ വചനത്തിലും അറിവിലും കഴിവിലും ചർച്ചകൾ നടത്തുകയും, എന്നാൽ സ്വാഹാബിമാരും അവരെ ശരിയാംവണ്ണം പിന്തുടർന്ന പിൻഗാമികളും മൗനം ദീക്ഷിച്ച കാര്യങ്ങളിൽ മൗനമവലംബിക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നവരാണ് നൂതനാശയക്കാർ. (ദമ്മൂൽകലാം പുറം 173 എ)
- 7) ശാഫിഈ പറഞ്ഞതായി അബൂനുഐം ഉദ്ധരിക്കുന്നു: തന്നിഷ്ടക്കാരായ ചിലർ മാലിക്ബിനു അനസിന്റെയടുത്ത് വരുമ്പോൾ അദ്ദേഹം അവരോട് പറഞ്ഞിരുന്നു: ഞാൻ എന്റെ രക്ഷിതാവിങ്കൽ നിന്നുമുള്ള വ്യക്തമായ തെളിയിലും എന്റെ മതത്തിലുമാണ് നിലകൊള്ളുന്നത്. നീയാകട്ടെ ഒരു സന്ദേഹവാദിയുമാണ്. അതിനാൽ ഒരു സന്ദേഹവാദിയുടെ അടുത്ത് പോയി വാദപ്രതിവാദങ്ങൾ നടത്തികൊള്ളുക. (ഹിൽയ 6/324)
- 8) മുഹമ്മദ്ബിൻ അഹ്മദ്ബിൻ ഖുവൈസ് മൻദാദ് മിസ്രിമാലികി എന്ന വ്യക്തിയുടെ അൽഖിലാഫ് എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിലെ 'കൂലിക്കുന്നൽകൽ' എന്ന ശീർഷകത്തിൽ പറഞ്ഞതായി ഇബ്നു അബ്ബീൽ ബർദ് ഉദ്ധരിക്കുന്നു: മാലിക് പറഞ്ഞു: തന്നിഷ്ടക്കാരുടെയും നൂതനാശയക്കാരുടെയും ജ്യോതിഷക്കാരുടെയും ഗ്രന്ഥങ്ങൾ-കുറേ ഗ്രന്ഥങ്ങളെ അദ്ദേഹം എടുത്തു പറഞ്ഞു- ഒന്നും തന്നെ വാടകക്കുനൽകൽ അനുവദനീയമായതല്ല. അദ്ദേഹം തുടർന്നു പറഞ്ഞു: ഞങ്ങളുടെ പക്ഷക്കാരുടെ വീക്ഷണത്തിൽ തന്നിഷ്ടക്കാരുടെയും പുത്തൻവാദികളുടെയും ഗ്രന്ഥങ്ങളായിട്ടുള്ളത് മുഅ്തസിലികളും മറ്റുമായ വചനശാസ്ത്രക്കാരുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങളാണ്. അവയിലെല്ലാം വാടകഇടപാടുകൾ നടത്തുന്നത് അസാധ്യമാണ്. (ജാമി അബ്ബാനൂൽ ഇൽമി വഫദ്ലിഹി, പേജ്:416, 417)

തൗഹീദ്, സ്വഹാബത്ത്, ഈമാൻ, ഇൽമൂൽകലാം (വചനശാസ്ത്രം) തുടങ്ങിയുള്ള വിഷയങ്ങളിൽ ഇമാം മാലികിന്റെ സമീപനങ്ങളിലേക്കും വാക്കുകളിലേക്കുമുള്ള ഒരു എത്തിനോട്ടം മാത്രമാണ് ഇവിടെ നടത്തിയിട്ടുള്ളത്.

ഇമാം ശാഫിഇ

- 1) റുബീഅ് ഇബ്നു സുലൈമാൻ പറയുന്നതായി ഹറവി ഉദ്ധരിക്കുന്നു: ശാഫിഇ പറയുന്നത് ഞാൻ കേട്ടു: ഒരു മനുഷ്യൻ തന്റെ വിജ്ഞാനഗ്രന്ഥങ്ങൾ മറ്റൊരാൾക്ക് നൽകാൻ വസിയ്ക്കുന്നത് ചെയ്തു എന്നിരിക്കട്ടെ, അതിൽ വചനശാസ്ത്രഗ്രന്ഥവുമുണ്ടായിരുന്നാൽ ആ വസിയ്ക്കുന്നതിൽ പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുകയില്ല കാരണം അതൊരു വിജ്ഞാനമേയല്ല. (ദമ്മൂൽകലാം പുറം 213, ദഹബിയിടെ സിയറിൽ 10/30)
- 2) ഹസ്സൻ സഅ്ഫറാനി പറഞ്ഞതായി ഹറവി വീണ്ടും ഉദ്ധരിക്കുന്നു: ശാഫിഇ പറയുന്നത് ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ഒരു പ്രാവശ്യം മാത്രമല്ലാതെ വചനശാസ്ത്രത്തിൽ ഞാൻ ഒരാളോടും സംവാദം നടത്തിയിട്ടില്ല. അതിൽനിന്നുതന്നെ ഞാൻ അല്ലാഹുവോട് പൊറുക്കലിനെ ചോദിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. (ദമ്മൂൽകലാം പുറം 213, ദഹബിയിടെ സിയറിൽ 10/30 ലും ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്)
- 3) റബീഅ് ഇബ്നു സുലൈമാൻ പറയുന്നതായി ഹറവി വീണ്ടും ഉദ്ധരിക്കുന്നു: ശാഫിഇ പറഞ്ഞു: ഓരോ എതിരാളിക്കെതിരെയും വലിയൊരു ഗ്രന്ഥമെഴുതണമെന്ന് ഞാൻ ആഗ്രഹിച്ചാൽ തീർച്ചയായും അത് ചെയ്യുമായിരുന്നു. പക്ഷെ, വചനശാസ്ത്രം എന്റെ വിഷയത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നില്ല. അതിൽ എന്തെങ്കിലുമൊന്ന് എന്നിലേക്ക് ചേർക്കപ്പെടുന്നത് ഞാൻ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നുമില്ല. (ദമ്മൂൽകലാം പുറം 215)
- 4) അബൂമൗർ പറഞ്ഞതായി ഇബ്നുബതായും ഉദ്ധരിക്കുന്നു: ശാഫിഇ എന്നോട് പറഞ്ഞു: വചനശാസ്ത്രത്തിൽ നിന്നുള്ള വല്ല വേദവും കെട്ടിയിട്ട് വിജയിച്ച ഒരാളെയും ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല (അൽഇബാനാ അൽകുബ്റാ പേജ്: 535, 536)
- 5) യൂനുസ് മിസ്തി പറഞ്ഞതായി ഹറവി വീണ്ടും ഉദ്ധരിക്കുന്നു: ശാഫിഇ പറഞ്ഞു: അല്ലാഹുവിൽ പങ്ക് ചേർക്കുന്നതൊഴികെ അല്ലാഹു വിരോധിച്ചിട്ടുള്ള മറ്റൊന്നുമായി ഒരു വ്യക്തിയെ അല്ലാഹു പരീക്ഷിക്കുന്നതാണ് വചനശാസ്ത്രം മുഖേന അയാളെ പരീക്ഷിക്കുന്നതിനെക്കാൾ അയാൾക്ക് നല്ലത്. (ഇബ്നു അബീഹാതിമിന്റെ മനാഖിബ് ശാഫിഇ പേജ്: 182)

മതത്തിന്റെ മൗലികവിഷയങ്ങളിൽ ഇമാം ശാഫിഇയുടെ അഭിപ്രായങ്ങളും വചനശാസ്ത്രവിജ്ഞാനത്തോടുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമീപനവുമാണ് ഇവിടെ വിവരിച്ചത്.

ഇമാം ഇമാം അഹ്മദ് ഇബ്നുഹമ്പൽ

- 1) ഇബ്നുബത, അബൂബക്കർ മറുസിയിൽനിന്ന് ഉദ്ധരിക്കുന്നു: അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: അബൂഅബ്ദുല്ലാ പറയുന്നത് ഞാൻ കേട്ടു: വചനശാസ്ത്രം ഏറ്റെടുക്കുന്നവൻ വിജയിക്കില്ല. വചനശാസ്ത്രമേറ്റെടുക്കുന്നവൻ ജഹ്നമിയാകാതിരിക്കില്ല. (ഇബ്നാന:2/538)
- 2) അഹ്മദ് പറഞ്ഞതായി ഇബ്നു അബ്ദിൽബർദ് തന്റെ 'ജാമിഉ ബയാനിൽ ഇിൽമ്' എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഉദ്ധരിക്കുന്നു: വചനശാസ്ത്രത്തിന്റെ വക്താവ് ഒരിക്കലും തന്നെ വിജയിക്കുകയില്ല. വചനശാസ്ത്രത്തിൽ പഠനം നടത്തുന്ന ഏതൊരാളുടെയും ഹൃദയത്തിൽ തിന്മ കുടികൊള്ളുന്നതായിട്ടല്ലാതെ നിനക്കു കണ്ടെത്താനാകുകയില്ല. (ജാമിഉബയാനിൽ ഇൽമി വഫദ്ലിഹി(2/95)
- 3) ഹറവി അഹ്മദിന്റെ പത്രൻ അബ്ദുല്ലായിൽ നിന്നും ഉദ്ധരിക്കുന്നു: അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: എന്റെ ഉപ്പു ഉബൈദില്ലാഹിബ്നു യഹ്യാബ്നു ഖാഖാനിന് ഇങ്ങനെ എഴുതി: ഞാൻ ഒരു വചനശാസ്ത്ര വക്താവല്ല. അല്ലാഹുവിന്റെ ഗ്രന്ഥത്തിലോ റസൂലുല്ലാഹി(സ്വ) യുടെ ഹദീസിലോ വന്നതല്ലാതെ, ഈ വചനശാസ്ത്രത്തിന് എന്തെങ്കിലുമൊരു പ്രസക്തി ഞാൻ കാണുന്നില്ല. അതിനാൽ തന്നെ മറ്റുള്ള വചനശാസ്ത്രങ്ങളൊന്നും തന്നെ സ്വാഗതാർഹമേയല്ല. (ദമ്മൂൽകലാം പുറം:216)
- 4) മുസാബ്നു അബ്ദുല്ലാതർസൂസിയിൽ നിന്നും ഇബ്നുൽ ജൗസി ഉദ്ധരിക്കുന്നു: അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: അഹ്മദ്ബിൻ ഹമ്പൽ ഇങ്ങനെ പറയുന്നത് ഞാൻ കേട്ടു: വചനശാസ്ത്രക്കാരോട് അവർ സുന്നത്തിനെ പ്രതിരോധിക്കുന്നവരായിരുന്നാലും ശരി നിങ്ങൾ കൂടിയിരിക്കരുത്. (മനാഖിബൂൽ ഇമാം അഹ്മദ്, പേജ്: 163)
- 5) അബൂൽ ഹാരിസ് സ്വായിഗിൽ നിന്നും ഇബ്നുബത ഉദ്ധരിക്കുന്നു: (അഹ്മദ് പറഞ്ഞു) വചനശാസ്ത്രത്തെ വല്ലവരും ഇഷ്ടപ്പെട്ടാൽ അവന്റെ ഹൃദയത്തിൽ നിന്നും പിന്നെ അത് പുറത്തു പോകില്ല. വചനശാസ്ത്രക്കാരൻ വിജയിക്കുന്നത് നീ കാണുകയില്ല (ഇബ്നുബതയുടെ അൽ ഇബ്നാന 2/539)
- 6) ഇബ്നുബത ഉബൈദുല്ലാബ്നു ഹമ്പലിൽ നിന്നും വീണ്ടും ഉദ്ധരിക്കുന്നു: അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: എന്റെ പിതാവ് എന്നോട് പറഞ്ഞു: അബൂ അബ്ദുല്ലാ പറയുന്നത് ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്: നിങ്ങൾ സുന്നത്തും ഹദീസും മുറുകെ പിടിക്കുക അത് മുഖേന അല്ലാഹു നിങ്ങൾക്ക് ഗുണം ചെയ്യും. തർക്കവിതർക്കങ്ങളിലും കലഹ

ങ്ങളിലും മുഴുകുന്നത് സൂക്ഷിക്കുക. തീർച്ചയായും വചനശാസ്ത്രത്തെ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നവൻ വിജയിക്കുകയില്ല. വചനശാസ്ത്രമെന്ന നവീനപ്രവണതയിലേർപ്പെടുന്നവരെല്ലാം അന്തിമമായി ബിദ്അത്തിലേക്കല്ലാതെ എത്തുകയില്ല. കാരണം വചനശാസ്ത്രം ഒരിക്കലും നന്മയിലേക്കല്ല വിളിക്കുന്നത്. വചനശാസ്ത്രത്തേയോ തർക്കവേഷ്യത്തിലേർപ്പെടുന്നതിനേയോ ഞാൻ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നില്ല. സുന്നത്തുകളും പൂർവ്വികചരിതങ്ങളും നിങ്ങൾക്കുപകാരപ്പെടുന്ന മതവിജ്ഞാനങ്ങളും മുറുകെ പിടിക്കുക. അതോടൊപ്പം വക്രതയുള്ളവരുടെ വചനശാസ്ത്രചർച്ചകളും തർക്കവിതർക്കങ്ങളും നിങ്ങൾ വെടിയുക. ഞങ്ങൾ കണ്ടുമുട്ടിയിരുന്ന മഹത്തുക്കളൊന്നും ഇതൊന്നും അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. വചനശാസ്ത്രക്കാരിൽ നിന്നും അവർ അകന്നു കഴിയുകയായിരുന്നു. വചനശാസ്ത്രം നന്മയായി പര്യവസാനിക്കുകയില്ല. എല്ലാ പരീക്ഷണങ്ങളിൽനിന്നും നാശത്തിൽനിന്നും നമ്മെയെല്ലാം അല്ലാഹു കാത്തുരക്ഷിക്കട്ടെ. (ഇബ്നുബതായുടെ അൽ ഇബാന: 2/539)

- 7) അഹ്മദിൽനിന്നും ഇബ്നുബതായ അൽ ഇബാനയിൽ ഉദ്ധരിക്കുന്നു: അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: ഒരു മനുഷ്യൻ വചനശാസ്ത്രത്തെ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നതായി നീ കാണുന്നുവെങ്കിൽ അയാളെ നീ സൂക്ഷിക്കുക (ഇബ്നുബതായുടെ അൽ ഇബാന: 2/540)

മതത്തിന്റെ മൗലിക വിഷയങ്ങളിലുള്ള മഹാനവരുകളുടെ പ്രസ്താവനയും വചനശാസ്ത്രത്തോടുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമീപനവുമാണ് മുകളിൽ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുള്ളത്.